

Opleidingsplan Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening

Versie 1.0, mei 2011

Voorwoord

Voor u ligt het opleidingsplan voor de leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening.

Aan de totstandkoming van dit opleidingsplan is bijgedragen door de leden van de ontwikkelgroep Bedrijfsbrandweer manschap:

Bert Groeneweg

Ron Nagtzaam

Hans van Kempen

Jeremy Barber

Peter Stoffels

Erik van Nes

Marcel Woestenburg

Cor van der Vliet

Maarten Leune

Kuwait Petroleum Europoort

Shell Moerdijk

Sitech Sittard-Geleen

Sabic-IP Bergen op Zoom

BP Rotterdam

BP Rotterdam

Akzo Nobel

DSM NeoResins+Waalwijk

beleidsmedewerker vakbekwaamheid Nbbe

Inhoudsopgave

	Pagina
Voorwoord	2
Inhoud	3
Inleiding	4
1. Uitgangspunten	5
2. Basisontwerp leergang Bedrijfsbrandweer manschap	7
3. Studielast leergang Bedrijfsbrandweer manschap	11
4. Werkend leren	12
5. Overige adviezen	13
Bijlage	14

Inleiding

Dit document is bestemd voor alle personen die betrokken zijn bij (de verdere inrichting en organisatie van) de leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening: ontwikkelgroep, onderwijskundige(n), ontwikkelaars, etc. Dit document vormt voor hen de leidraad bij het uitwerken van de leergang.

1. Uitgangspunten

1.1 Kerntaken en competenties

De leergang Bedrijfsbrandweer manschap richt zich op de kerntaken en competenties van de functie Bedrijfsbrandweer manschap zoals deze in het kwalificatiedossier zijn vastgelegd. De onderstaande tabel is afgeleid van de competentiematrix uit het kwalificatiedossier. Het betreft hier de strategische en organisatorische competenties die vooral betrekking hebben op het geven van richting aan de organisatie en de inrichting van het werk.

Kerntaken	Kerntaak 1	Kerntaak 2	Kerntaak 3	Kerntaak 4
	Uitruk	Verkenning	Inzet	Nazorg
Competenties				
Probleem oplossen	Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1	
Innoveren en creativiteit		Niveau 1	Niveau 1	
Plannen, organiseren en coördineren			Niveau 1	
Leren en reflecteren				Niveau 1

De uitwerking van de competenties is terug te vinden in het kwalificatiedossier en in de bijlage van dit opleidingsplan.

Kerncompetenties

In aanvulling op bovengenoemde competenties zijn de kerncompetenties Accuraat, Stressbestendigheid en Samenwerken van toepassing op alle operationele functies bij de brandweer. Ze zijn dus functieoverstijgend en spelen een belangrijke rol bij werving en selectie. Zie voor de volledige omschrijving de bijlage.

Vakmatige competenties (professie).

Vakmatige competenties zijn competenties op vakgebieden die specifiek voor de brandweer zijn. Bij deze functie is het basisniveau (1) van het vakgebied Incidentbestrijding van toepassing:

“Is in staat om informatie en gegevens te reproduceren en deze kennis toe te passen binnen het eigen expertgebied.”

Kerntaken

De kerntaken vormen het centrale uitgangspunt voor de invulling van dit opleidingsplan. De competenties zijn vooral gekoppeld aan de werkzaamheden per kerntaak en komen in het onderwijs terug in de vorm van leeractiviteiten. In dit opleidingsplan worden deze leeractiviteiten benoemd. De leeractiviteiten vormen de basis voor het te ontwikkelen onderwijs. Hierna volgt een beknopte beschrijving van de kerntaken van de Bedrijfsbrandweer manschap.

Kerntaak 1: Voert uitrukwerkzaamheden uit

Voert werkzaamheden uit met betrekking tot de voorbereiding op de verkenning en inzet.

Kerntaak 2: Voert verkenningswerkzaamheden uit

Verzamelt informatie over het incident ten behoeve van de inzet.

Kerntaak 3: Voert inzetwerkzaamheden uit

Voert werkzaamheden uit met betrekking tot de bestrijding van het incident en het redden van mens en/of dier.

Kerntaak 4: Voert nazorgwerkzaamheden uit

Leverd een bijdrage aan een juiste afwerking van het incident en neemt deel aan evaluatie- en nazorggesprekken.

Voor deze optionele richting worden de kerntaken uitgevoerd in het operationele taakgebied technische hulpverlening

1.2 Werkzaamheden, beoordelingscriteria en keuzes & dilemma's

De kerntaken uit het kwalificatiedossier Bedrijfsbrandweer manschap zijn nader uitgewerkt in werkzaamheden, beoordelingscriteria en keuzes & dilemma's. De werkzaamheden komen in dit opleidingsplan terug (zie hoofdstuk 2). De beoordelingscriteria en de keuzes & dilemma's worden verwerkt in de lesplannen en leeropdrachten, en komen niet afzonderlijk terug in dit opleidingsplan. Daarnaast komen de beoordelingscriteria en keuzes & dilemma's terug in de proeve van bekwaamheid bij deze leergang.

De leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening is opgebouwd uit 1 blok, namelijk technische hulpverlening. Voorwaarde voor deelname is dat de student de leergang Bedrijfsbrandweer met goed gevolg heeft afgerond.

2. Basisontwerp leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening

Blok 1	Taakgebied Technische hulpverlening				theorietoets Technische hulpverlening	praktijksimulatie Inzet THV
	formatieve toetsen Technische hulpverlening (toetskaart)					
	Uitruk (kerntaak 1)	Verkenning (kerntaak 2)	Inzet (kerntaak 3)	Afbouw en nazorg (kerntaak 4)		

Hierna wordt de opzet van het blok afzonderlijk uitgewerkt. Per blok worden (in een afzonderlijke tabel) de volgende aspecten beschreven:

- *kerntaken*
De kerntaken zijn overgenomen uit het kwalificatiedossier Bedrijfsbrandweer manschap.
- *werkzaamheden*
De werkzaamheden zijn overgenomen uit de beschrijving van de optionele richting technische hulpverlening Bedrijfsbrandweer manschap.
- *thema's*
Van deze vakinhoudelijke thema's moet de cursist kennis, inzicht en vaardigheden hebben, om de genoemde werkzaamheid als beginnend beroepsbeoefenaar goed uit te kunnen voeren.
- *leeractiviteiten*
Bijeenkomst, leerwerkplekopdracht en dergelijke.
- *studiebelasting*
Het aantal uren dat met de leeractiviteit is gemoeid.

2.1 Blok: Taakgebied Technische hulpverlening

Kerntaken	Werkzaamheden	Thema's	Leeractiviteiten	Studiebelasting opleidingsinstituut	Studiebelasting zelfstudie en werkend leren
Uitruk	De Bedrijfsbrandweer manschap: - selecteert de persoonlijke beschermingsmiddelen (afhankelijk van de situatie), trekt deze aan en controleert deze - handelt volgens vaste procedures - herkent gevaarsituaties en is in staat adequaat hiernaar te handelen - communiceert zijn bevindingen met de bevelvoerder en de rest van de ploeg.	Achtergronden en soorten hulpverleningswerkzaamheden Betrokken diensten Soorten incidenten, onder andere: - Redden uit besloten ruimte (liften) - Instorting - Werken op hoogte en diepte - Werken met afdichtingsmaterieel/ materiaal Materieel ten behoeve van technische hulpverlening Materiaal ten behoeve van technische hulpverlening Elektriciteit (hoogspanning, transformatoren, substations) Levensreddende handelingen	Bijeenkomsten (4) opdrachten - Hulpverleningsincidenten in de eigen werkomgeving (Beeld krijgen van veelvoorkomende en recente incidenten in het eigen verzorgingsgebied.) - TS en HV (Kennismaken met materiaal en gereedschap dat bij hulpverleningsinzetten wordt gebruikt.)	6 uur theorie 6 uur praktijk	6 uur zelfstudie
Verkenning	De Bedrijfsbrandweer manschap: - verkent de situatie - verkent op eventuele slachtoffers - verkent op uitbreidingskansen.	Situatieherkenning en sporenonderzoek Gevaarsinschatting en inschatten reddingskansen	Bijeenkomsten (5) opdrachten - Stroomaggregaten en diverse	3 uur theorie 12 uur praktijk	3 uur zelfstudie

Opleidingsplan leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting THV (v 1.0)

		Uitbreidingskansen en risico's bij hulpverlening	redgereedschappen (Oefenen met middelen die in korps worden gebruikt.)		
Inzet	De Bedrijfsbrandweer manschap zorgt dat er veilig gewerkt kan worden - zet incidentlocatie af - stelt het object veilig - bewaakt de veiligheid van slachtoffers en hulpverleners. De Bedrijfsbrandweer manschap redt slachtoffers - stabiliseert het object - zet het hulpverleningsmateriaal in - stelt slachtoffers gerust - past de protocollen levensreddend handelen toe. De Bedrijfsbrandweer manschap treedt op bij natuurincidenten - bestrijdt de gevolgen van stormschade en/of wateroverlast. De Bedrijfsbrandweer manschap werkt samen met de overige hulpverleningsdiensten.	Veilig werken	- Hydraulisch redgereedschap (Oefenen met middelen die in korps worden gebruikt.)		
		Stabiliseren object	- Werken op hoogte /diepte (Oefenen met middelen die in korps worden gebruikt.)		
		Stabiliseren slachtoffer			
		Gereedschappen hanteren			
		Slachtoffers redden			
		Werken op hoogte / diepte (gebruik kuipbrancard)	Toetskaart Levensreddende handelingen - ABCDE-methode deel D en E Technische hulpverlening - Bediening beschikbaar materieel/materiaal - Realistische oefening 'inzet ongeval bij instorting - Realistische oefening 'inzet werken op hoogte /diepte' - Realistische oefening 'gebruik afdichtingsmiddelen' - Realistische oefening 'redden uit besloten ruimte'		
		Werken in besloten ruimten			
Nazorg	De Bedrijfsbrandweer manschap maakt, samen met de chauffeur/ pompbediener/ technische dienst, het ingezette voertuig inzetgereed: - vervangt en vult de bepakkingsmiddelen aan - neemt met de ploegleden deel aan een evaluatiegesprek over de inzet - neemt, na een traumatische ervaring, met de ploegleden deel aan een nazorggesprek.	Afbouw- en nazorgfase	Bijeenkomsten Geen; inhoud komt aan de orde in lessen overige kerntaken		
		Traumanazorg	Leerwerkplekopdrachten Geen Toetskaart Geen		
				27 uur	9 uur
				Totaal blok 3 = 36 uur	

3. Studielast leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening

3.1 Vaststelling studielast

De studielast van de leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening omvat de uren die een onderwijsdeelnemer gemiddeld besteedt aan het leren op het brandweeropleidingsinstituut (contacturen), de benodigde zelfstudie (bestuderen en verwerken van theorie), het eventueel werkend leren en de uitvoering van proef-onderdelen.

Vanzelfsprekend zijn vooral de uren die worden besteed aan zelfstudie en werkend leren afhankelijk van de studievastigheden van de onderwijsdeelnemer, de regionale faciliteiten en de mogelijkheden voor het werkend leren.

De studielast van deze leergang is gebaseerd op alle leeractiviteiten die de ontwikkelgroep per kerntaak nodig vond, om deze kerntaak als beginnend beroepsbeoefenaar in voldoende mate te beheersen. Bij het uitwerken van kerntaken in leeractiviteiten heeft de ontwikkelgroep zowel onderwijskundige als vakinhoudelijke keuzes gemaakt. Deze keuzes zijn gemaakt op basis van ervaringen met bepaalde leeractiviteiten in de praktijk. De studielast is de som van de tijdsduur van alle leeractiviteiten en de toetslast.

De tijdsduur per leeractiviteit is gebaseerd op een schatting. De ervaring op basis waarvan de schatting plaatsvindt, is via de ontwikkelgroep Bedrijfsbrandweer manschap ingebracht door docenten, instructeurs en andere vertegenwoordigers van de opleidingsinstellingen. Zo is er binnen brandweer Nederland een brede consensus over de gemiddelde duur van een klassikale of praktijkles. Deze studielast is een adviserende indicatiestelling.

Na invulling van de diverse leeractiviteiten per kerntaak, in overleg met de ontwikkelgroep, wordt de studielast van de leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening vastgesteld op 36 uur, waarvan 27 uur contactonderwijs (inclusief toetskaartonderdelen). Het contactonderwijs is opgebouwd uit 9 uur theorieonderwijs en 18 uur praktijkonderwijs.

In de studielast van de functie- en competentiegerichte leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening is 10 uur toetslast (uitvoering van proef-onderdelen, inclusief examentraining en zelfstudie ter voorbereiding op de theorietoetsen) opgenomen. De benodigde tijd voor uitvoering van de toetskaartonderdelen wordt niet apart vastgesteld, maar maakt integraal onderdeel uit van het praktijkonderwijs in de leergang.

3.2 Studielast per werkvorm per blok

Blok	Opleidings- instituut	Werkplek	Zelfstudie	Totaal
Blok 3	27		9	36
Totaal	27		9	36
	Toetsbelasting (inclusief examentraining en zelfstudie)			10
			Totaal	46

4. Werkend leren

4.1 Werkend leren in de leergang Bedrijfsbrandweer manschap optionele richting technische hulpverlening

Werkend leren kan op verschillende manieren worden ingevuld. De meest ultieme vorm is de 'echte' beroepspraktijk en daar waar dit mogelijk is, wordt hier binnen het brandweeronderwijs voor gekozen.

In deze leergang is gekozen voor werkend leren door middel van leren in een gesimuleerde omgeving en door leren in het korps.

De werkplek van manschappen bestaat uit de autospuit of gelijkwaardig voertuig en de plaats incident. Binnen de leergang wordt deze werkplek gesimuleerd met behulp van realistische praktijkoefeningen. De onderwijsdeelnemer voert deze praktijkoefeningen uit tijdens het praktijkonderwijs, in een zo realistisch mogelijke context (bijvoorbeeld een realistisch oefencentrum).

Leren in het korps gebeurt aan de hand opdrachten.

De opdrachten stellen de deelnemer in staat om vaardig te worden in het gebruik en de toepassing van de middelen en procedures die in het korps aanwezig zijn. De deelnemer wordt dus tijdens de leergang korpsspecifiek opgeleid. Op deze manier wordt voorkomen dat een deelnemer na het doorlopen van de leergang alsnog een korpsspecifiek deel moet doorlopen.

5. Overige adviezen

5.1 Instroomniveau leergang Bedrijfsbrandweer manschap

In het kwalificatiedossier is als instroomeis het volgende opgenomen: 'Om in te kunnen stromen in de opleiding Bedrijfsbrandweer manschap dient men minimaal over een VMBO-werk- en denkniveau te beschikken'. Daarnaast is uitgangspunt voor deze optionele richting dat de opleiding Bedrijfsbrandweer manschap met goed gevolg is afgesloten.

5.2 Docenten en instructeurs leergang Bedrijfsbrandweer manschap

Onderwijsgevende functionarissen in de leergang Bedrijfsbrandweer manschap en de optionele richting technische hulpverlening beschikken in beginsel over het Rijksdiploma Instructeur en/of Docent. Deze diploma's dekken de pedagogisch-didactische competenties waarover een instructeur dient te beschikken. Daarnaast wordt in de kwalificatiedossiers aangegeven dat de benodigde brandweervakinhoudelijke kennis per leergang zal verschillen. Het gaat hier om de verdiepende kennis die een docent/instructeur in staat stelt om boven de stof te kunnen staan. Docenten en instructeurs voor de leergang Bedrijfsbrandweer manschap moeten beschikken over ruime repressieve ervaring (bij voorkeur minimaal 3 jaar) ten aanzien van de functie Bedrijfsbrandweer manschap.

Bijlage

Niveaubeschrijvingen competenties (bron: Kwalificatiedossier, Competentiewoordenboek):

Probleem oplossen (niveau 1):

Het signaleren van (potentiële) problemen/knelpunten en deze zelfstandig of in samenwerking met anderen verhelpen.

- Signaleert tijdig knelpunten binnen het eigen organisatieonderdeel en lost deze binnen de gestelde kaders op.
- Formuleert binnen gestelde kaders verschillende alternatieven of oplossingen.
- Dringt door tot de kern van het probleem; achterhaalt onderliggende oorzaken om herhaling te voorkomen.
- Voorziet problemen en anticipeert hierop.

Innoveren en creativiteit (niveau 1):

Creëren van nieuwe en originele ideeën, werkwijzen en toepassingen door het combineren van formele en informele informatie, bestaande en nieuwe oplossingen/aanpakken.

- Heeft niet voor de hand liggende, frisse ideeën voor nieuwe werkwijzen of methoden.
- Genereert nieuwe ideeën in het werk; ook samen met partners/experts.
- Betreedt bij tegenslagen nieuwe paden of bedenkt alternatieve oplossingen.
- Speelt met nieuwe ideeën en benaderingen in op veranderingen.

Plannen, organiseren en coördineren (niveau 1):

Vanuit een vastgesteld doel bepalen welke taken/activiteiten georganiseerd en gepland moeten worden en daar naar handelen. Bepalen van prioriteiten en aangeven van een volgorde van werkzaamheden.

- Plant eigen werkzaamheden, stemt deze planning af met partners/experts.
- Werkt ordelijk en systematisch volgens vooraf opgestelde planning.
- Heeft overzicht over eigen werkzaamheden; toetst eigen voortgang.
- Wendt de juiste middelen aan die nodig zijn om de planning te realiseren.
- Stelt doelen en prioriteiten voor zichzelf.

Leren en reflecteren (niveau 1):

Terugkijken op het eigen functioneren en het gedrag daaraan aanpassen of ondernemen van ontwikkelacties om tot verbetering van eigen functioneren en vaardigheden te komen. Je kwetsbaar op durven stellen en fouten durven maken. Actief werken aan zelfontwikkeling.

- Stelt zich vragend op en toont wil om te leren.
- Vraagt feedback op eigen functioneren, luistert actief en vraagt door.
- Zet met behulp van feedbackgever concrete feedback om in acties.
- Volgt (nieuwe) ontwikkelingen in eigen vakgebied.

Accuraat (niveau 1):

Zorgvuldig en stipt handelen, gericht op het voorkomen van fouten. Nauwkeurig uitvoeren van activiteiten.

- Toetst eigen werk aan geldende procedures, regels en afspraken.
- Levert correct en volledig werk af.
- Werkt ook onder druk kwaliteitsgericht, nauwgezet, gedegen en let op details.

Samenwerken (niveau 1):

Zich inzetten om met anderen resultaten te bereiken en daarmee bijdragen aan een gezamenlijk doel. Denken en handelen vanuit gemeenschappelijke belangen.

- Draagt bij aan het gemeenschappelijke doel en komt afspraken na; informeert partners/experts over eigen activiteiten en houdt zich op de hoogte van activiteiten van partners/experts.
- Toont belangstelling voor collega's en helpt hen op verzoek.
- Vraagt collega's naar hun mening en geeft eigen mening.

Stressbestendig (niveau 1):

Kalm, objectief en effectief blijven functioneren bij tijdsdruk, tegenslag, teleurstelling of tegenspel. Om kunnen gaan met weerstanden.

- Geeft bij (tijds)druk voorrang aan bepaalde zaken in het eigen werk en blijft doeltreffend handelen.
- Bewaakt eigen grenzen van kennen en kunnen.
- Accepteert tegenwerpingen als onvermijdelijk, ziet het betrekkelijke hiervan in.
- Laat zich niet meeslepen in emotionele meningsverschillen.